

9.10.2025

KVR
Anne af Ursin

Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankin peruspääoman korottaminen

Pankki

Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankki (European Bank of Reconstruction and Development, EBRD, jäljempänä myös pankki) perustettiin vuonna 1991 tukemaan Keski- ja Itä-Euroopan maiden, Baltian sekä muiden entisen Neuvostoliiton maiden taloudellista kehitystä ja siirtymistä demokratiaan ja avoimeen markkinatalouteen. Nykyisin pankin toiminta on laajentunut myös Välimeren alueelle ja pankin toimintaa laajennetaan Afrikassa myös Saharan eteläisen puolen maihin sekä Irakiin.

Pankin osakepääoma on 30 miljardia euroa, josta Suomen osuus on 1,26 prosenttia. EU:n jäsenmaiden, komission sekä Euroopan Investointipankin yhteenlaskettu osuus pankin osakepääomasta on 54 prosenttia. Pankin osakkeenomistajia ovat 75 valtiota, Euroopan investointipankki ja Euroopan Unioni. Pankki toimii 41 maassa.

EBRD:n päätehtävänä on myöntää pitkäaikaisia lainoja, pääomainvestointeja ja takuita yksityisen ja julkisen sektorin hankkeisiin sekä antaa asiantuntija-apua asiakkaille näiden kehitystavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Hankkeilla pyritään edistämään siirtymävaiheessa olevien maiden tasapainoista talouskehitystä sekä vähentämään taloudellista ja sosiaalista eriarvoisuutta. Pankin perustamissopimuksen mukaan vähintään 60 prosenttia luototuksesta suuntautuu yksityisen sektorin tukemiseen.

Pääoman korotus

Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankin perustamisesta tehdyn sopimuksen, (jäljempänä *EBRD:n perustamisesta tehty sopimus*) 4 artiklan 3 kappaleen nojalla ja jotta pääomaa on riittävästi toiminnan säilyttämiseksi kohtuullisella tasolla keskipitkällä aikavälillä ja lakisääteisissä rajoissa Euroopan jälleenrakennus – ja kehitys pankin (EBRD) kohdemaissa, EBRD:n hallintoneuvosto päätti 15.12.2023 antamassaan päätöslauselmassa nro 265, (jäljempänä *päätöslauselma nro 265*), korottaa EBRD:n enimmäispääomaa 4 000 000 000 eurolla.

Ennen kyseistä pääomankorotusta Suomella oli hallussaan 37 518 osaketta, joista kunkin nimellisarvo oli 10 000 euroa.

Päätöslauselman nro 265 mukaisesti EBRD:n enimmäisosakepääomaa korotetaan 400 000 maksetulla osakkeella ja EBRD:n jäsenet voivat merkitä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 tai EBRD:n johtokunnan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 määrittämänä myöhempänä ajankohtana, joka on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025, kokonaisia osakkeita määräsuhteessa jäsenten nykyiseen osakkeenomistukseen. Näin ollen Suomi saa merkitä 5 042 uutta osaketta, joista kunkin nimellisarvo on 10 000 euroa, yhteensä 50 420 000 euroa. Tällöin Suomen maksettujen osakkeiden määrä kasvaisi 42 560 osakkeeseen.

Pääomankorotus on tarpeen, jotta EBRD voi jatkaa toimintaansa ja investointejaan Ukrainassa Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aikana ja erityisesti sodan jälkeisenä ajanjaksona Ukrainan jälleenrakentamisen tukemiseksi. Näitä toimia ja investointeja tukemalla pääomankorotuksella varmistetaan myös, että tällaisella tuella ei rajoiteta EBRD:n valmiuksia vastata tarpeisiin muissa pankin kohdemaissa. Lisäksi pääomankorotus on yhdenmukainen EBRD:n perustamisesta tehdyn sopimuksen 13 artiklan v alakohdan vaatimuksen kanssa, jonka mukaan EBRD:n tulee pyrkiä huolehtimaan siitä, että sen sijoitukset jakautuvat kohtuullisen monipuolisesti. Näin ollen maksetun pääoman korottaminen tukee taloudellisesti vahvaa EBRD:tä, joka pystyy hoitamaan tehtävänsä ja saavuttamaan osakkaiden tavoitteet kaikissa kohdemaissaan.

EBRD on suurimpia Ukrainan tukijoita ja pankki on toiminut Ukrainassa jo vuodesta 1992. EBRD tukee erityisesti Ukrainan energiasektoria ja pankki kehittää myös uusia innovatiivisia tuki-instrumentteja Ukrainan talouden toimintakyvyn turvaamiseksi. EBRD:n Ukraina-tuki oli v. 2024 1,9 miljardia euroa ja Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen v. 2022 EBRD:n yhteenlaskettu rahoitus on yli 8 miljardia euroa. Pankin osakasmaat päättivät EBRD:lle 4 mrd. euron pääomakorotuksesta vuonna 2023 juuri Ukraina-tuen jatkamiseksi. On tärkeää, että Suomi tukee Ukrainaa myös osallistumalla pankin pääomankorotukseen.

Osakkeiden merkintävaltuutus ja maksaminen

Momentilla 28.92.68 ”Suomen osuus Eurooppalaisen jälleenrakennus- ja kehitys pankin pääoman korottaminen” on eduskunnan vuoden 2025 toisen lisätalousarvion yhteydessä myöntämä valtuutus sitoutua Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankin pääoman korotukseen, jossa merkitään yleisessä osakeannissa 5042 pankin osaketta ja josta aiheutuu yhteensä 50,42 miljoonan euron menoja vuosien 2025-2029 aikana.

Pääomankorotus on tarkoitus maksaa viidessä samansuuruisessa erässä, joista ensimmäisen erän kukin jäsen maksaa viimeistään 60 päivää sen jälkeen, kun merkintäkirja on tullut voimaan. Neljä jäljellä olevaa erää on maksettava viimeistään seuraavasti: 30 päivänä huhtikuuta 2026, 30 päivänä huhtikuuta 2027, 30 päivänä huhtikuuta 2028 ja 30 päivänä huhtikuuta 2029. Vuoden 2025 talousarviossa on 10,1 miljoonan euron arviomääräraha vuonna 2025 suoritettavaa ensimmäistä maksuerää varten.

Esitetään, että Suomi osallistuu Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin pääomankorotukseen merkitsemällä 5 042 osaketta ja maksamalla merkinnästä aiheutuvan maksuosuuden viidessä samansuuruisessa erässä vuosina 2025-2029 yhteensä 50 420 000 euroa.